

*Данко Антоніна Юріївна*

*Danko Antonina Yuriivna*

науковий співробітник відділу економіки та управління

загальною середньою освітою

Інституту педагогіки НАПН України

Аспірантка Інституту педагогіки НАПН України

м. Київ, Україна

Orcid ID:0000-0001-9551-4327

[antoninadanko@gmail.com](mailto:antoninadanko@gmail.com)

## **Перспективи використання штучного інтелекту в середній освіті: міжнародний досвід та український контекст**

### **Анотація**

У статті розглянуто перспективи використання штучного інтелекту (ШІ) в середній освіті. Проаналізовано досвід впровадження ШІ в освітні системи передових країн, таких як США, Велика Британія, Сінгапур, а також розглянуто український контекст із посиланням на дослідження Національної академії педагогічних наук України, зокрема Інституту педагогіки. Акцентовано на ключових перевагах, викликах та етичних аспектах використання ШІ в освітньому процесі. Зроблено висновок про необхідність поступової та відповідальної інтеграції інноваційних технологій в українську освітню систему.

Штучний інтелект дуже стрімко проник в усі сфери нашого життя та став рушієм цифрової трансформації в освіті. Його використання сприяє індивідуалізації навчання, оптимізації адміністративних завдань, а також полегшенню роботи вчителів. Користь штучного інтелекту визнається на глобальному рівні. Водночас, його інтеграція в середню освіту України потребує ретельного аналізу міжнародного досвіду та адаптації до специфіки національної освітньої системи. Далі, коротко розглянемо, як саме відбувалось впровадження

штучного інтелекту в освіту зарубіжжя та як доцільно впроваджувати його в наші країни.

У Сполучених Штатах Америки ШІ вже впроваджено в низці шкільних округів, зокрема в Коннектикуті. Наприклад, програма *MagicSchool* забезпечує вчителям безпечне використання ШІ з функціями захисту від плагіату та контролю конфіденційності [1]. Подібні рішення дозволяють підвищити ефективність навчання та зменшити адміністративне навантаження.

Уряд Великої Британії інвестував понад 547 мільйонів доларів у розвиток освітніх технологій, включаючи ШІ. Платформа *Aila* допомагає вчителям у плануванні уроків та адаптації змісту до потреб учнів [2].

У Сінгапурі стратегія "*Smart Nation*", передбачає використання ШІ для персоналізації навчання, особливо для учнів з особливими потребами, що підвищує інклюзивність освітнього середовища [3]. Такі рішення позитивно відображаються на якості освітнього процесу, водночас висуваючи нові етичні та технічні вимоги до шкіл.

Україна також долучається до процесу цифровізації освіти. Науковці інституту педагогіки НАПН України акцентують увагу на важливості розвитку цифрової компетентності вчителів, оновленні нормативно-правової бази, розбудові цифрової інфраструктури [4]. ШІ розглядається як інструмент, здатний адаптувати освітній процес до потреб кожного учня, надаючи доступ до якісного навчального контенту та підтримуючи інклюзивну освіту.

Звичайно, ШІ має як переваги, так і недоліки. До ключових переваг його використання в гімназійній освіті варто віднести:

- індивідуалізацію освітнього процесу (ШІ дозволяє адаптувати навчальні матеріали до індивідуальних потреб учнів, підвищуючи ефективність засвоєння знань);
- допомогу вчителям у рутинних завданнях;
- автоматизація оцінювання (системи ШІ можуть швидко та об'єктивно оцінювати знання учнів, звільняючи час вчителів для інших завдань);
- розширення доступу до якісного контенту;
- підтримку інклюзивної освіти (ШІ може допомогти учням з особливими потребами через адаптивні технології та інтерфейси).

Водночас, маючи багато переваг, при впровадженні ШІ важливо звернути увагу і на ризики, які його супроводжують:

- етичні дилеми (використання ШІ в освіті піднімає питання конфіденційності даних, прозорості алгоритмів та можливих упереджень);
- необхідність професійного розвитку педагогів (навчання педагогів ефективному використанню ШІ в навчальному процесі);
- захист персональних даних учнів, інфраструктурні обмеження (недостатній рівень технічного забезпечення шкіл може ускладнити впровадження ШІ).

Таким чином, інтеграція штучного інтелекту в середню освіту України має відбуватись поступово, оскільки може значно вплинути на якість навчання, підвищити чи знизити мотивацію учнів, сприяти чи навпаки зупиняти розвиток критичного мислення. Саме через такі ризики, інтеграція має відбуватись із врахуванням національного освітнього контексту та за активної участі педагогічної спільноти. Використання ШІ відкриває нові можливості для навчання та оптимізації освітніх процесів. Міжнародний досвід демонструє успішні приклади його впровадження, які можуть бути адаптовані до українських реалій. Водночас необхідно враховувати етичні аспекти, забезпечити підготовку вчителів та розвивати інфраструктуру задля ефективного використання «двійника розуму людини» так, щоб він став її помічником, позитивно вплинув на результати навчання дітей, якість роботи педагогів та психологічний стан тих, хто його використовує.

#### Список використаних джерел

- [1] CT Insider, “AI is already here. Artificial intelligence is already changing how CT students are being taught,” CT Insider, 2025. [Online]. Available: <https://www.ctinsider.com/news/education/article/ai-education-ct-schools-east-hartford-lebanon-tech-20302119.php>
- [2] The Times, “Now AI is coming to the classroom as tech revolutionises lessons,” The Times, 2025. [Online]. Available: <https://www.thetimes.co.uk/article/now-ai-is-coming-to-the-classroom-as-tech-revolutionises-lessons-s8nwdtdtl>
- [3] The 74 Million, “Shockwaves & Innovations: How nations worldwide are dealing with AI in education,” The 74 Million, 2023. [Online]. Available: <https://www.the74million.org/article/shockwaves-innovations-how-nations-worldwide-are-dealing-with-ai-in-education/>
- [4] Інститут педагогіки НАПН України, “Використання штучного інтелекту в освітньому середовищі,” lib.iitta.gov.ua, 2024. [Online]. Available: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743397/>

[5] Інститут цифровізації освіти НАПН України, “Цифрова компетентність вчителя,” sites.google.com, 2024. [Online]. Available: <https://sites.google.com/iitlt.gov.ua/digitalteacherscompetence>

[6] Використання штучного інтелекту в освітньому середовищі // Інститут педагогіки НАПН України. 2024. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/743397/>

[7] Цифрова компетентність сучасного вчителя нової української школи: 2023 (Пошук рішень в період війни): зб. матеріалів всеукр. наук.-практ. семінару (Київ, 21 березня 2023 р.) / за заг. ред. О.В. Овчарук. Київ: ІЦО НАПН України, 2023. 208 с. URL: <https://undip.org.ua/library/problems-suchasnoho-pidruchnyka-navchalno-metodychne-zabezpechennia-osvitnoho-protsesu-v-umovakh-voiennoho-chasu-ta-povoiennoho-vidnovlennia/>.